

Z ČESKÝCH VLASTÍ

Z výroční zprávy Ústřední Matice Školní v Praze. Ústřední Matice Školní vydrží nyní: 1 reálné gymnasium, 2 školy měšťanské, 1 průmyslovou školu dívčí, 80 škol obecných, 68 školek mateřských. Počet všech žactva činí 15,010 žáků. Při školách matičních působilo 223 profesorů, učitelů a učitelek, 97 péstounek, 53 industriálních učitelek, 52 katechetů a 97 opatrovnic. Z osob těchto profesorů, učitelů, učitelek, jakož i předsedů byli přijati výhradně do služeb matičních, industriálních učitelek, katechetů, opatrovnic pak jsou ustanoveny za remuneraci. Celkový náklad na školství vlastní dosáhl již výše 730,226 K 10 h, na cizí 70,242 K 92 h, takže na školství celkem vydáno 800,479 K 02 h, tedy více než r. 1908 obnášel veškerý příjem roční Ústřední Matice Školní. — Nebude moči dlouho Ústřední Matice Školní takového nákladu na školy věnovati, nebudou-li její příjmy organizovány tak, aby alespoň na školství příjem byl zabezpečen. Za 31 roku přijato 17,221,700 K 88, vydáno 16,585,938 K 19 h, čistě činí 631. pros. 1911 362,762 K 69 h. Činnost výboru Ústřední Matice Školní ovšem neomezovala se pouze na řízení škol matičních a styk s odbory. — Bylo potřeba velké intenzivní práce vnitřní, aby bylo vyhověno potřebám rozvívené organizace výboru. Korespondence s úřady politickými, s okresními i zemskými školními radami, a nyní, po zákoně o pojišťování soukromého úřednictva, také se zemskými úřadovými všeobecného pojišťovacího ústavu, styky s ministerstvem, řízení prací organizačních, součinnost s národními obrannými jednotami i místními Maticemi i Národní radou, porady v různých komisích vyžadovaly nejenom přítomnosti, ale i také práce členů výboru i členů kanceláře. O rozsahu práce pak v kanceláři matiční svědčí tyto číselce: Do kanceláře Ústřední Matice Školní došlo roku 1911 24,913, vypraveno bylo 43,663 listů, sbíracích listů 28,304. Kontrolní kniha příjmů vykazuje 10,965 položek, vydání 2,676 položek. Matice Školní pro nejbližší dobu neprosí o nic jiného, než, aby síla národa, jak se manifestovala na sletu všesokolském, nadšením lidí, jak se projevilo při odhalení pomníku Františka Palackého, vtělilo se také ve skutek. Nechtějí Františka Palackého uakutěnit se všenárodní kázni, po sokolsku, důsledně, vytrvale a houževnatě. Pak nabude celý svět přesvědčení, že nadšení českého národa jest opravdové a nehybné, ale pak také odporové našich škol poznají, že českých menšin nezdolají, neboť silný a ukázněný český národ ani svých menšin ani Ústřední Matice Školní neopustí!

Odpočinek Kubelíkův. Jan Kubelík vrátil se ze čtvrté americké cesty koncem května do Evropy, odpočívá po tomto velkém touru na svém Býchorském zámku. V koncertním období 1912-1913 u společnosti Jan Kubelík 69 koncertů ve velkých městech Evropy, načež v dubnu 1913 odešel se podruhé do Jižní a Střední Ameriky, kamž vázán jest smlouvou na 100 koncertů. Tourné po potrvá 1 a půl roku.

Vzpomínka na r. 1848. Pražské denníky ze dne 16. listopadu 1848 podávaly následující zprávu: Večer dne 15. listopadu 1848 odjel z Prahy do Olomouce. Nádraží bylo obsazeno velkým počtem lidí, zvláště národních gardistů, z nichž jedna část tvořila špalír s pochodem. Vrhli velitel národní gardy M. Brabec loužil se s odjíždějícím, při čemž jim kladi na srdce, že největším statkem Čechů je jejich král, jejich vlast a jejich svoboda. Rieger odpovídal je jménem svých kolegů. Děkoval za vyznamenání, které se jim dostalo, upozorňoval na důležitost národní gardy jako ochránky naší svobody a obhajoval české poslance z podezření reakce a služeb kamarádů. Hudební oddíl národní gardy král pochod na rozloučenou

a známou píseň — tehdy ještě nebyla národní hymnou — "Kde domov můj?" Také chor "Hej Slovane" byl od přítomných zpíván. Ku konci promluvil ještě z vozu Fr. Palacký několik slov, až se vlak hnul a za volání "sláva" a mávání klobouků vyjel z nádraží.

Účastník slovenské výpravy sokolské zatečen v Budapešti. Jeden z účastníků slovenské výpravy z Ameriky na slet do Prahy a zájezdu na Slovensko, Sokol Julius Kapusta z New Yorku, zatečen byl náhle policií a sedl uvězněn v Budapešti. Je podezříván, že jest agentem ku svádění svých krajanů k vystěhování se do Ameriky. — Pešťskou policií upozornil na sebe tím, že na žádost 12 amerických Slováků opatroval lodní listky v agentuře Hambursko-americké linie, která má dle nařízení úřadů vydávati lodní listky po předložení cestovního pasu. Sokol Kapusta, aby tomuto nařízení mohl vyhovět, sháněl cestovní pasy prostřednictvím dopisů. Dopisy Kapustovy byly státní poštou otevřeny a na základě jich obsahů pak Kapusta zatečen. Do věci se vložili advokáti Ražniak a Burian z Lipt. Sv. Mikuláše, kteří přibrali na pomoc amerického konsula v Budapešti, aby společným úsilím pomohli nevinnému uvězněnému Kapustovi na svobodu.

Povědlo se znamenité. V jistém městě v Čechách měla se pořádati přednáška "Nenoste peníze do ciziny! Podporujte lázné domáčí!" Začátek přednášky určen byl na 8. hod. Sál byl naplněn, přednášející poslanec stál již na podiu a chtěl se chopit slova, když v tom přišel telegram, adresovaný přednášejícímu. Ten zbledl a pravil: "Promiňte, vážené shromáždění, že musím okamžitě odjet. Moje choť mi telegrafuje z mořských lázní v Ostende, abych za ní okamžitě přijel, že se babičce přítížilo..."

Počet Slovanů. Profesor Florinský čítá přes 10,000,000 Čechoslovanů a sice v Rakousko-Uhersku Čechů 6,935,000 (v Předlitavsku 6,865,000, v Zalitavsku 60,000, v Bosně a Hercegovině 10,000). V Německu 126,000. V Rusku 65,000. V Americe 310 tisíc. V jiných evropských a asijských zemích 64,000. Celkem 7,500,000. K tomu Slováků 2,740,000. Celkem tedy Čechoslovanů čítá 10,240,000. Všechny Slované čítá prof. Florinský 159,420,000 hlav.

Tragická smrt dráteníka. Koncem září udusil se uhelnými plyny na peci cihelny Dra. Karla Kramáře v Semilech dráteník Šimon Ohrádka z Rakova u Trenčína. — Ačkoliv mrtvola byla již druhého dne nalezena, byla úplně zčernalá a nalezala se následkem záru ve vysokém stupni rozkladu. Ohrádka přišel do Semil z Hostinného a ještě odpoledne pilně pracoval. Po lékařském ohledání byla mrtvola dopravena na hřbitov semilský.

Odporový nálezev chlebě. Student Pavel Ritter koupil si 24. září večer u jednoho hokynáře na dol. Novém městě pražském bochník chleba a když ho nakrojil, přefíkal vnitř chleba upečenou — myš. Chléb byl odevzdán policejnímu komisařství a trestní řízení zavedeno proti pekaři, z jehož dílny chléb pochází.

Hold Společnosti Kislafudyemu zezenulému J. Vrchlickému. Lektora Brádka jako člena Společnosti Kislafudyovy v Pešti došel tento dopis: Si velou úctami jsme přijali zprávu, že velký poeta národní oskono, dopisující člen naší Společnosti a národa našeho šlechotný přítel Jaroslav Vrchlický zesnul. Ztráta bleskem zasáhla v první řadě národ český, ale i nás naplnila nejbolestnějšími pocity. Upřímně Vám děkujeme, že jste na pohřbu laskavě zastupoval Společnost Kislafudyovu a snad nám nezazlíte, požádáme-li Vás za další laskavost, ahyste věnce Společnosti, který na Vaši adresu zasláme, položil na hrob zvláštního velikého básníka. Věnujeme na Vás ještě další žádost. Věnujete byste se nám zavděčil, kdybyste nám napsal stručně pojednání o literární činnosti Jaroslava Vrchlického a jeho vztazích k naší literatuře pro

nejbližší sezóně Společnosti. V tom sezení vyjádřime protokolárně svůj upřímný žal, který posíláme ze smrti Vrchlického a na základě tom zašleme svůj kondolenční příspěvek České Akademii pro vědy, slovesnost a umění, jejíž přední ozdoba a pýchou zesnulý byl. Se srdečným kolegiálním pozdravem. V Pešti, 18. září 1912. Beothy Zsolt, předseda, Vargha Gyula, sekretář Společnosti Kislafudyova. — Také Společnost Poetofyova, jejíž čestným členem Vrchlický byl, vyžádala si od lektora Brádka potřebná data a dr. J. Ferenczy, profesor literatury maďarské na pešťských vysokých školách, který Vrchlického v Praze několikrát navštívil, když byl na vřeholu své tvorby, uctí v nejbližší schůzi zvláštní památku našeho literárního heroa.

Poděkování matky Vrchlického. Staříčká matka Jaroslava Vrchlického zaslala pražskému starostovi dr. Grošovi toto dojmavé poděkování: "Slovutný pane starosto! Dovolují si vysloviti tisíceřé díky za laskavou obětavost, projevenou vypravěním tak skvostného pohřbu mému synovi J. Vrchlickému. Zároveň prosím, rače tlumočítí mi vřelé díky vládní městské radě, jakož i dobrotivě omluviti, že teprve dnes tak činím. Byla jsem ve svém bolu schopna jen hříšné myšlenky: Proč Bůh tak učinil, že raději mne, stařenou dekadentní, světu neužitečnou, nezavola, kde on v mužném věku mohl ještě dlouho působiti. Byl dobrý syn, ztrátila jsem mnoho. Opakují svůj nehybný dík. Bůh Vašnosti odmění! V hluboké úctě oddaná Marie Friedová, zarmoucená matka. Praha, 30. září 1912.

Krutý osud. Z Moravské Ostravy. V lednu t. r. byl u Šumburku zavražděn bestialním způsobem horník Gustav Minařík. Zůstala po něm vdova se 4 dětmi, z nichž nejstarší jest 10 let staré a za 6 neděl narodilo se jí dítě páté, pohrobek. Pro podezření z vraždy zatečen jistý muž, který byl však pro nedostatek důkazů nedávno propuštěn z vyšetřovací vazby. Když se setkal s vdovou po zavražděném, vyřkla mu tato, že jí připravil o muže, načež on ze msty jí zapálil domek, který v noci úplně vyhořel, takže vdova zachránila pouze holý život svůj a svých dětí.

Košeného, seniora českých skladatelů hudebních, oslavil kroužek jeho přátel v oddělení místnosti pivovarského hostince u sv. Tomáše na Malé Straně. Pan prof. Zák oslovil staříčkého mistra vřelými slovy jako zasloužilého skladatele českého a přál mu ještě dlouhého věku i dalších úspěchů na poli uměleckém. Oslavené děkoval pohut za upřímná slova a setrval v kruhu svých přátel delší dobu. Na odchodu přál mu jeho přítel, aby se mu splnilo jeho nejvroucenější přání, a tu staříčský mistr zavřel hlavou odpověděl: "Já už nemám žádného přání. Loňského roku byl bych ještě rád aspoň jednou viděl svou poslední operu "Černé jezero", ale čekal jsem mamě. Už je všemu konec."

Koncerty českých umělců v Berlíně. České kvartetto (Hoffmann, Suk, Herold, Vihán) pořídá v Berlíně koncerty: 16. list. 14. pros. 21. ledna, 7. února. — Ševčíkovo (Lhotský) kvartetto koncertuje: 2. list. 11. ledna.

Život v Praze v době sletové. — Dostalo se nám zajímavého dokladu o neobyčejně mohutném a šilém životě Prahy v době nezapomenutelného Sletu Sokolského. Je to frekvence na pražských mostech v době od 27. června do 2. července roku letošního ve dnech sletových.

Mosť	1919	ste nůž r. '11
Palackého K	5520.10	K 1612.28
Frant. cis.	5106.72	2190.60
S. Čech.	4149.64	2816.60
Fr. Jos.	6037.96	3776.60
Hlávkův.	3738.46	1721.98

Celkem . . . K 24552.88 K 12120.02

Kolik osob znamená to po dvouhodině, vypočítá si čtenář snadno.

Vysoká pec v kladenských hutích se rostrhla. 27. září kolem 5. hodiny zasněho hutěmi několik silných a slabších výbuchů. Praskla totiž vysoká pec č. 4, při čemž odtěven velkých a rozlétlým se zdivem okna v blízkých budovách praskala, roury vodovodní potrhány a motory a pumpy na blízku se

nalézající rovněž strhnuty. Z lidí nepříšel k úrazu náhodou nikdo. Výbuchy bylo slyšeti až za městem.

Filiálka Českého obchodního musea v Sarajevě. České obchodní museum pracovalo již dlouho na myšlence, aby země anektované a státy balkánské plně využitkovány byly pro český obchod a průmysl. Po zkušnostech nabytých opatrným postupem celé řady měsíců, vstoupilo České obchodní museum ve vyjednávání s jedním ze svých členů a důvěrníků v těchto zemích se zastupitelskou firmou Milan R. Paranos v Sarajevě, která se snažila uvést na trh bosensko-hercegovský zboží z Čech a upozornila na svou skutečnou způsobilost tím, že zavědla již asi 60 českých továren na trhu bosenském s plným úspěchem. Proto přikročilo museum k definitivnímu zřízení filiálky v Sarajevě.

Zachránil tonoucí dívku. Při odjezdu parníku "Veletit" z lázeňského chorvatského místa Cirkvevice, kterýmžto parníkem několik českých rodin odjíždělo, doprovázela paní Sasková z Brna se slečnou deorou své známé. Když parník opouštěl přístav, chtěla slečna Saskova své známé ještě jednou pozdraviti a doběhla až na okraj mola, kdež před zraky své matky do rozhoubného moře spadla. Lektuřím zůstala paní profesorová ochromena, takže deorou, zápasí s vlnami, v největším nebezpečí utonouti se ocitla. V Cirkvevici usazený český zvěrolékař p. Lípa, rodák z Králové Městce, pozoroval z dále nebezpečí slečny Saskové, přiběhl k místu a ustrojen jak byl, vrhl se do moře. Postřelilo se mu ještě v posledním okamžiku tonoucí slečnu zachránil.

Tragická smrt inženýra Jaroslava Špergl. Pověstný tak zvaný ochranný rám vlečného vozu elektrických drah pražských, způsobil na Král. Vinohradech žalostné neštěstí. Inženýr vinohradské městské stavební kanceláře p. Jaroslav Špergl, 28 roku starý, syn školního rady a profesora vinohradské realky p. Václava Špergl, bydlící v Hálkové třídě č. 44, byl "ochranným" rámem vlečného vozu vsunut pod kola a příšerně rozdrčen. Když tělo nešťastníkovy bylo nakládáno, panoval tak veliký nával zvědavců, že policie musila důrazně zakročiti, aby diváky odehnala. Působilo dojmem nesmírně vzrušením, když do domu, kde leželo tělo nešťastníkovy, přišel jeho otec a sestra.

Na stopě vrahů směnárníka Kische. Veřejnost již zapomněla na tragický osud směnárníka Kische, který byl na podzim před 2 lety ve svém směnárnickém krámě na Poříčí zavražděn. Časem sice proběhla novinami zpráva, že úřady mají stopu, ale stopa vždy zmizela a záhada zůstala záhadou. Až minulou neděli nastal obrat. — 28letý Leopold Procházka, ve Vídni rozený a přistěžený do Horního Pole na Moravě, elektrotechnik bývával, byl zatečen v Chrudimí pro potulku, odveden na četnickou stanicí a podroben výsledek, při němž pravil: Jsem vrah směnárníka Kische, odvedte mě do vazby ke krajskému soudu. Zpráva tato překvapila. Nikdo nechtěl slovům Procházkovým věřiti. A domnělý vrah stál na svém, dokládal, že stván výčitkami zlého svědomí přiznává se k činu. O vraždě uvedl: Před činem jsem šel se svým známým, truhlářským pomocníkem Františkem Prokopem z Telče na Moravě a kartáčníkem Antonínem Novotným z Dašic. Již roku 1909 jsem smluvil s Novotným, že zavraždím Kische. Vraždu jsem provedl v. 1910 dne 29. září o 4. hodině odpolední. Já vešel do směnárny, pokračoval Procházka ve svých údajích, Novotný zůstal na chodbě a Prokop hlídal před domem. Když jsem vešel do krámu, byl tam Kisch sám. Žádal jsem za vydání laů, které jsem před 3 týdny u něho deponoval. — Toto byla prostě výmluva. Jakmile směnárník otevřel pokladnu, aby vyřál laoy, přiskočil jsem k němu, vzal jsem mu náč do prsou a vyloupil jsem pokladnu a vrazil z obchodu, sdělil jsem vše Prokopovi a Novotnému; zvláště jsem upozorňoval, že jsem Kische patrně zavraždil. Na to jsme všichni tři přehli. Na botovostí jsem u

DR. J. W. NOVÁK,
ČESKÝ ZUBNÍ LÉKAŘ
Pokoj č. 4. Continental Block, 15. a Douglas ul.

Bolestně vřehování zubů. Bolavé zuby léčí a vyplňují, by staly se způsobilými k přirozené službě. Rozvíkavé zuby upevňují. Krvácějící a nemocné dásně vyléčí a přivedu do přirozeného stavu. Člověk bez zubů nevyhází pěkně. Scházející zuby nahradím a upevním tak, že nikdy nevypadnou. Umělé zuby zhotovuji pozorně, aby hodily se do vašich úst a jsou tak dokonalé, že vyhlížejí jako přirozené. Měl byste si nechat prohlédnouti a vyčistiti zuby nejméně jednou do roka. Všechna práce je zaručena.

Telefon úřadovny, Douglas 5077.
Residence 915 William ul., tel. Douglas 6019.

loupil 1200 korun; mimo to jsem se zmocnil skvostů, za které jsem u jistého vetešníka v Praze obdržel 1800 korun; vetešníku jsem přímo řekl, že skvosty jsem uloupil u Kische. Již před vraždou jsem upozorňoval vetešníka, že mu něco přinesu. Po činu jsme bydleli ještě měsíce v Praze poblíž policejního ředitelství. Na to jsem odešel do Dortmundu v Německu, kde jsem bydlil u městského úředníka Františka Schustra. Po dvou měsících jsem jel do Hamburku, kde jsem žil pod falešným jménem Ladislav Šikovský. O Novotném a Prokopovi nevím, končil Procházka své doznání, myslím však, že jsou v Praze pod nepravým jménem a kradou. Ze života domněného vraha. Procházka tvrdí, že studoval gymnasium, absolvoval maturitní zkoušku a má 2 léta vyššího učení. Již jako kluk čítával dobrodružné knihy a kradl; byla to prý jakási chorobná touha po cizím majetku. Pracovati lopotně za několik krejcarů se mu prý zhausilo. Procházka ovládá 4 jazyky, byl ve francouzské škole legii, kde byl postřelen a po hrozných útrapách se spasil útekem.

Osmdesáté narozeniny skladatele Ivana Šl. Zajce oslavili důstojně na zábrvebském divadle. Přičeti zástupci srbského Nár. divadla z Nového Sadu a Bělehradu, slovinského v Lublani, charvátského v Osekú; ze slovanské země, též z českých došla srdečná blahopřání. Zajec narodil se r. 1834 v Rjece, kde otec jeho — rodák český od Prahy — byl vojenským kapelníkem. Zajec složil 22 oper, 30 operet, 60 kantát, 23 melodramat, přes 50 hymen, 120 církevních skladeb atd.

PÁNÍ FARMÉŘI, hledáte-li dámy na farmu, dejte si oznámku do našeho listu. Vyplatí se to!

Světoznámé knihy proslulého Prof. Seb. Kneippa v českém vydání za pouhých \$1.20, v a z a n e z a \$2.30. Vyplacené. Za peníze předem poslané dodá Vám: The "Orion" Box 597, Omaha, Neb. Dept. B.

KNEIPPOVA KNIHA "LÉONÍ VODOU" byla napsána po 30-letém zkoušení pro nemocné i zdravé. Vyšla již ve třetím česko-amer. vydání, dle 44. původního vydání německého. Stran 360 s obrázky. **Cena:** pouze 60 ctů, v pevné vazbě \$1.15 vyplacené poštou kamkoliv.

KNEIPPOVA KNIHA "JAK ŽÍTI" obsahuje rady a pokyny zdravým i nemocným, aby prostě — to je rozumné — žili a přirozeně — to je bez jedu a nožů — se léčili. V ní je uložena celoživotní obsáhlá zkušenost Kneippova. Stran 344. **Cena:** pouze 60 ctů, v tuhé vazbě \$1.15 vyplacené až do domu.

Kneippovým knihám děkují tisíce a tisíce lidí za svoje zdraví a štěstí. Dollar utratíte všelijak, tady však můžete za něj dostati knihy, jejich cena rovná se pokladu, protože zdraví je cennější všech statků světa.

Obě knihy objednejte jen na adresu: THE "ORION", Box 597, Omaha, Nebr. — Dept. B.

Starý Saxon Bräu

Sdružení českých lékařů v Omaze a South Omaze

DR. ŠRÁMEK J. M., sev. záp. roh 8. a Hickory ul Telefon Douglas 6645.	DR. ŠIMÁNEK G. F., 1262 již. 13. ul., Omaha. Operacím se věnuje zvláštní pozornost.
DR. KOUTSKÝ JOHN W., 405 sev. 24. ul., So. Omaha. Telefon South 142.	DR. KÁLAL F. J., 627 City National Bank, proti Bennetovu obchodu. Telefon Douglas 1761.
DR. NĚMEC CHAS. J., 1316 William ul., Omaha. Telefon Douglas 2817.	DR. SWOBODA LOUIS, 301 Paxton Blk., Omaha. Telefon Douglas 807.
DR. F. J. SWOBODA, 1255 již. 16. ul., Omaha. Telefon Douglas 2513.	

My abora uvedení lékaři dle pravidel lékařské etikety nejdříve oznámujeme veškeré obhlávkování k terohokoliv lékaři nebo sama v kterýchkoliv časopisech svými pacienty, nechtějí už je to jakýmkoliv způsobem, zř ve zprávách místních nebo osobních.

MACH & MACH,
ZUBNÍ LÉKAŘI.
3. poschodí, Paxton Blk., 16. a Farson ulice
Tel. Douglas 1200. J. J. P. 1000. 1000.
OMAHA, NEB.

VZORNÝ ZÁVOD
pohřebnický a balsamovačský
vlastní
Frank a Dorota Jandovi
pohřebníci a balsamovači
Vol. Doug. 2096.
v č. 1235 jižní 13. ul. Omaha, Neb